

ISSN (E): 2181-4570

**M.Karimova–Andijon Mashinasozlik instituti, Gumanitar fanlar kafedrası
mudiri f.f.n. dotsent**

**M.Abdulakimov–Andijon Mashinasozlik instituti, “Harakat xavfsizligi va
uni tashkil etish (transport turlari bo`yicha)” yo`nalishi magistranti.**

Telefon: + 998 97 996 52 00 Mirjalol.11021999@hotmail.com

**XALQARO TASHISHNI TASHKIL ETISHDA XAYDOVCHILAR ISH
REJIMINI AVTOMOBIL KALITI ORQALI LOYIHALASH BILAN XAVFSIZ
XARAKATNI KAFOLATLASH.**

**ENSURING SAFE MOVEMENT BY DESIGNING THE OPERATING MODE
OF DRIVERS WITH THE HELP OF A CAR KEY IN THE ORGANIZATION OF
INTERNATIONAL TRANSPORT.**

Annontasiya

Haydovchilarning ish faoliyati ularning dam olish rejimlariga amal qilgan xoldagi dasturi ishlab chiqilib ularni tizimga va avtomobilni yuurgizish qulufiga va kalitga joylashtiriladi. Natijada haydovchilarni aybi bilan sodir etilgan baxtsiz xodisalarni soni bir necha barobar qisqaradi.

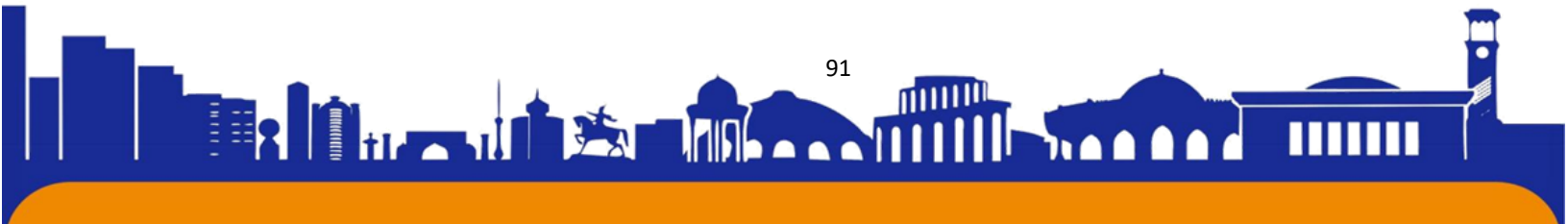
Annontesion

The drivers 'activities followed their rest regimes The program is developed and put into the system and the car lock The result was committed through the fault of the drivers the number of accidents is reduced several times.

Tayanch soʻzlar: ish rejimi, dam olish rejimi, avtomobillar, avtomobil qulufi, kaliti.

Keywords. work mode, rest mode, car, car lock, key.

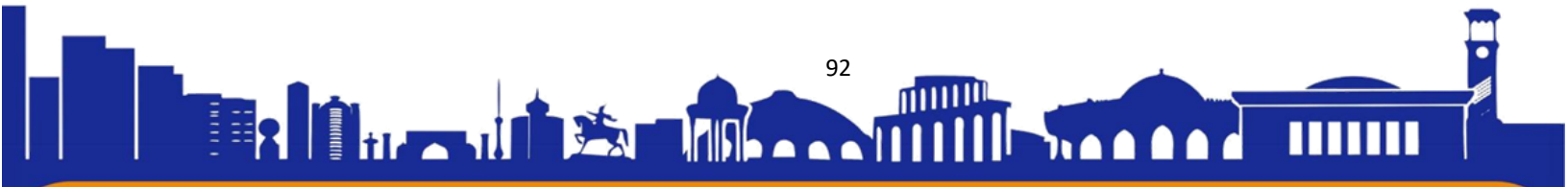
Kirish. Haydovchi aybi bilan sodir etilgan baxtsiz xodisalarni aksariyati mehnat va dam olish rejimlariga amal qilmaslik oqibatlariga toʻgʻri keladi. Bu avtomobilni boshqarishda haydovchini transport firmasi tomonidan ishlab chiqilgan mehnat qilish va dam olish rejimi asosidagi dasturni kalitga joylashtiriladi. Natijada haydovchi xoxlagan vaqtda avtomobilni boshqara olmaydi, faqat kalitga joylashtirilgan maʼlum ishlash va dam olish dasturi asosida avtomobil xarakatlanadi, natijada avtoxalokatlarni soni bir necha barobar qisqaradi. Bu kalit dasturini ishlab chiqish masalasi bugungi kunda oʻta muhimdir.

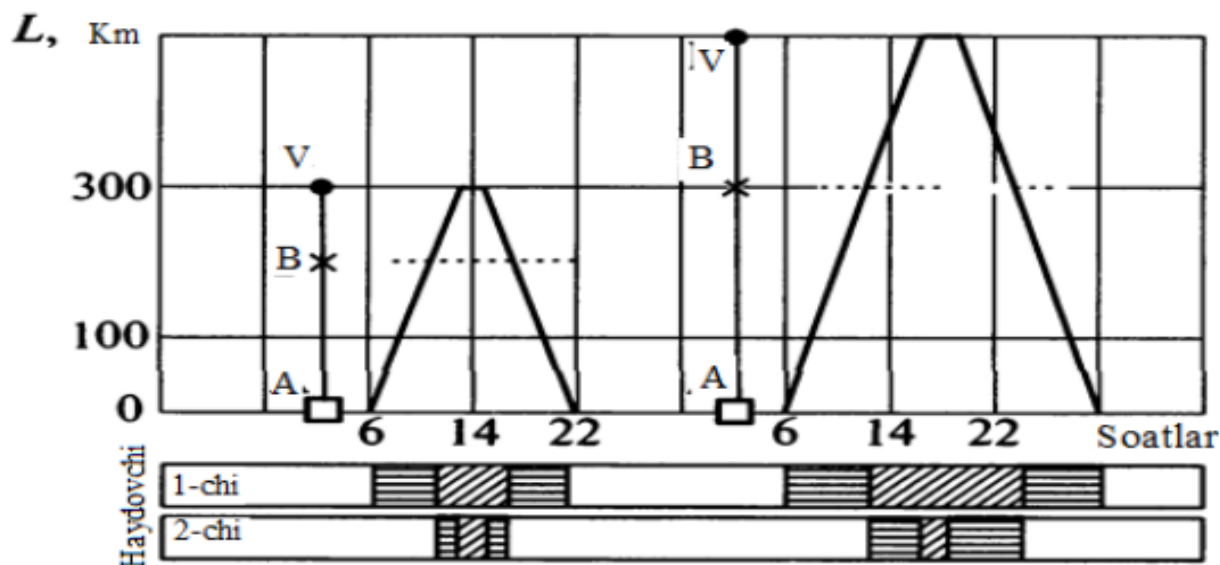

Mavzuning dolizarbligi. Haydovchini mehnat faoliyatini tashkil qilishdan maqsad haydovchilarga normal sharoit yaratish, uni normal ishlash va dam olish rejimini ishlab chiqish bilan avtomatik ravishda bu grafigni bajarilishini ta'minlashdan iborat. Xozirgi kunda bu rejimga amal qilmaslik oqibatida avtoxalokatlar sodir bvlishi oqibatida 20-30 foiz avtoxalokatlar sodir bvlmoqda [1,2,3]. To'g'ri bu masalani xalqaro tashishlarda taxograf orqali haydovchi mehnat rejimi Evropa va Rassida shu uskana orqali tashish jarayoni tashkil qilinib haydovchini ishlash va dam olish rejimi nazorati qattiq yoriqnoma asosida ish tashkil etilib bu usul keng tus olgan. Lekin bu uslubda ham qoida buzarluk bartaraf qilish asosan haydovchiga berib qo'yilgan. Agar qoida buzarluk sodir etganlarga esa jarima belgilangan.

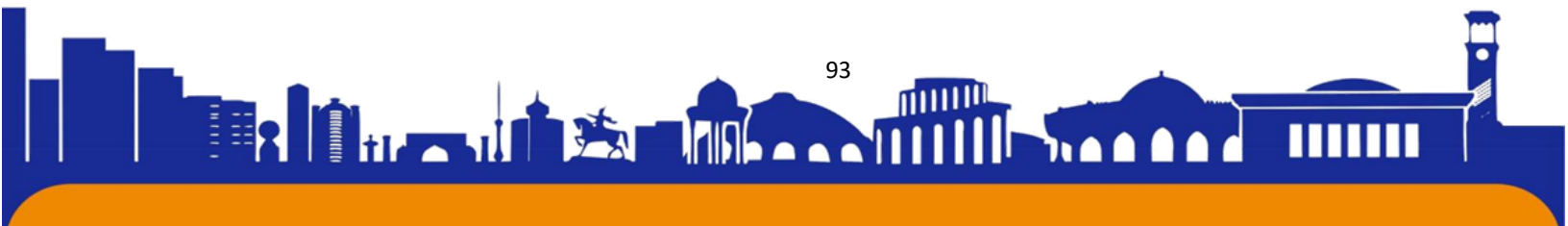
Muammolar va ularning yechilishi. Bu masalaga boshqacha yondshish bilan haydovchilar uchun tizimli dastur ishlab chiqib u asosida boshqarilsa, bu tizim ishtirokchilari ichiga haydovchilardagi kalitni tizim elementi sifatida kiritilsa va unga haydovchini ishlashi va dam olish rejimi Online tizimda joylashtirilsa muammo yechimga ega bo'ladi. Tizim elementlari avtomobilni yurgizish qulufi va ishga tushadigan kalit bir dasturriy taminotni elementlari hisoblanib markaziy nozimlik punktidan avtomatik boshqariladi. Dastur asosida avtomatik boshqaruv tizimli komanda olinganda ular yo'riqnomaga asosan quluf va kalit to'g'ri kelsa tizim ishga tushadi avtomobil xarakatlanadi. Yurish meyordan o'tish bilan elementlarga komanda kelish quluf va kalit mos kelmasdan quluf ochilmay qo'yadi. Oqibatda avtotransport rejim bo'yicha komandaga ixtiyoriy majburiy bo'y sunadi. Biz bu tizimni ishga solish uchun ularga samarali dasturini ishlab chiqib Oline tizim orqali ma'lumot bilan avtomobilni yurgizish quluf (zamoq)iga va kalit(zamok)ga ma'lumot keladi. Kod elementlari bir-biriga mos kelsa avtomobil yuradi ishini davom etadi. Bu xolat 1-rasmdagi haydovchilarni ishlash va dam olish grafigiga asosan boshqarib boriladi. Bu jarayonda asosan haydovchini kichik dam olishidan to katta dam olishgacha jarayon to'liq boshqariladi. Haydovchi ko'proq ishlamoqchi bo'lsa ham unga tizim imkon bermaydi. Bunda haydovchini faoliyatini boshqaruvchi tasdiqlangan grafiga, 1 va 2 smenaliligiga va buni tizim xotirasiga OnLine orqali joylashga bog'liq[4,5,6].

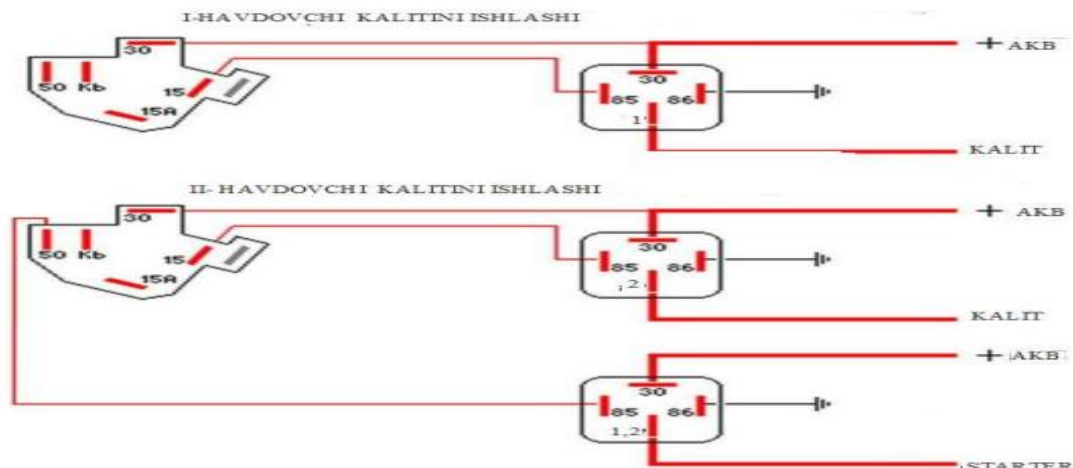

- 1- *Haydovchilarni turli masofalarga qatnashidagi, uyishma yoki servisda, ishlash va dam olish rejim grafigi.*

Haydovchilarni turli masofalarga qatnashidagi, uyishma yoki servisda, ishlash va dam olishi, haydovchilar almashish joylarida haydovchini dam olish ishlash grafigi asosida ishlashini tashkil qilish uchun, grafik ishlab chiqiladi. Grafikni ishlashda asosiy etibor avtomobilni yangi-yeskiligi, smena soni sutka davomidagi xodovchi oqimi kabi ko'rsatkichlarga asoslanib tuzilgan grafik yashovchan bo'lib, haydovchi xarakat xavfsizligini ta'minlash uchun samarali hisoblanadi[14] Asosiy etibor grafikni to'g'ri tuzish va ishlatishga kiritib yuqori natijalarga ega bo'lish hisoblanadi. Bu tuzilgan grafik haydovchilar uchun dastur hisoblanadi. Grafikni tuzishda haydovchini dam olish va ishlash rejimiga amal qilishga katta etibor beriladi, natijada oldingi grafiklar va Yevropadagi taxograf usuldan farqi shundaki jarayon uchun samarali grafik tuzib unga qatq rioya qilishdan iborat [7,8]. Kunlik faoliyatda rejimni bajariladi, agar xatolik bo'lsa avtomatik tarzda OnLine orqali tizimda kalit qulufni ochishdan chetlatiladi. Natijada haydovchini ishlash va dam olish grafigi tasiri orqali ishlayotgan haydovchi o'rnini 2-chi haydovchi egallaydi.

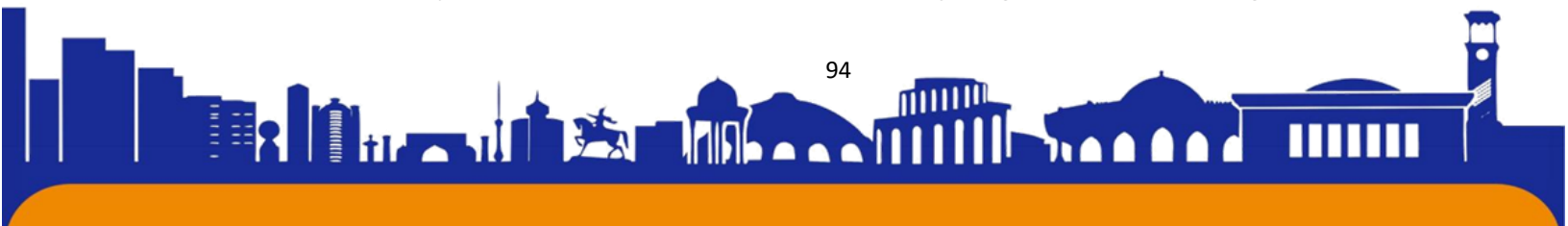

2-rasm. Avtomobil qulfini ochilishi va yopilishi

Bu ishni amalga oshirishda malumot quluf zonaga OnLine tizim orqali malumot kelib tushadi. Bu xolatni 2-rasmda Avtomobil qulfini ochilishi va yopilishi haydovchi kati orqali amalga oshiriladi. Avtomobil uchun asosiy vazifa haydovchini ishlash va dam olish grafigi ushlab turish bilan, haydovchini rejimni buzish xolatlariga barxam berish va avtoxalokatlarni qisqartirishga ega bo'lishdir. Buning uchun haydovchini ishlash va dam olish grafigi rejasi ishlab chiqiladi. Bu ishlash va dam olish grafigi rejasi asosida avtomobil xarakatlanadi [9,10,11,12,13]. Natijada rejimni ushlab turish bilan tizimda reja asosidagi xarakatlanish amalga oshiriladi, aks xolda avtomobil qulfi ochilmasdan yurish toxtaydi, avtomobilga xalaqit beruvchi charchash xolda boshqarishdan xolos qilinadi. OnLine jixozi bilan jixozlangan avtomobil ishga chiqqanida unga tasdiqlangan o'rganib chiqilgan haydovchini ishlash va dam olish rejasi OnLinejixozi orqali ulanadi grafikda bayon etilmagan avtomobil zamok zajiganiyasi ochilmasdan qonuniy dam olgan ikkinchi haydovchiga zamok ochiladi. Shu tariqa tashishdagi barcha avtomobillar ishlash va dam olish grafigi rejasi bo'yicha budligi ta'minlanadi. Avtomobildagi haydovchilarni qonuniy ish jarayoni OnLine tizimida elektron maydonda nazoratga olinadi [15,16,17]. Bu tizimni joriy qilish quydagi takominishuvlarni beradi:

- xar bir avtomobil xarakati ishlash va dam olish grafigi rejasi orqali unga tizim orqali tezkor o'zgartirishlar qilish imkoniyati xosil qilinadi;
- haydovchilarni ishlash balans soati rejimiga soladi, charchaganlarni

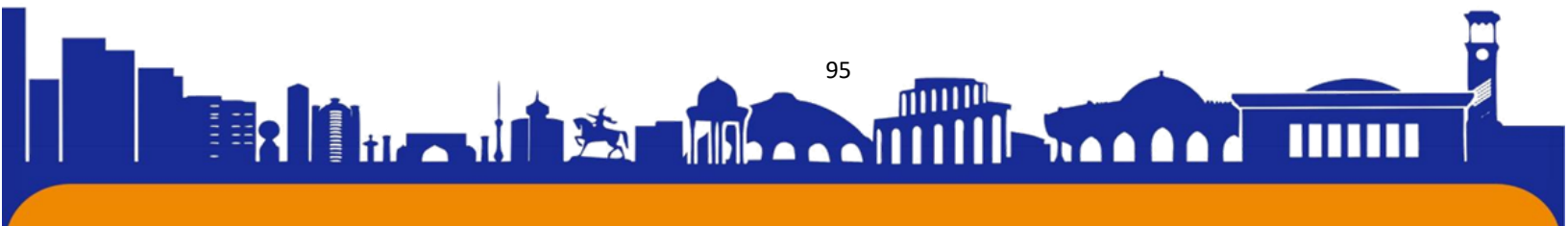

ishga qo‘ymaydi;

- ortiqcha tirbandliklarga xod qo‘ylmaydi, liniyani rejim asosida zarur avtomobillar bilan butlash noqonuniy xarakatlanadigan avtomobillarni chegaralashga ega bo‘ladi;

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Xo‘jaev B.A. Avtomobillarda yuk va pasajjir tashish asoslari. DarslikT., «O‘zbekiston», 2002-yil
2. 2. Jean-Paul Rodrigue “The Geography of Transport Systems” New York: Routledge, 11309-171 paGES.2016 ISBN 978-0-415-82254-1. 284 paGES
3. Беляев В.М. Организация автомобильных перевозок и безопасность движения. МАД ГТУ 2014. 204 стр.
4. Mamasoliyev B., Abdusattarov N. EFFICIENT MOVEMENT FOR CARGO TRANSPORTATION DETERMINATION OF CONTENT // Universum: технические науки : электрон. научн. журн. 2022. 2(95). URL: <https://7universum.com/ru/tech/archive/item/13149>
5. Bunyodbek Mamasoliyev, Abdurahimjon Alijonov, Ergashoy Yusupova. (2020). Development Of A Logistic Method In The Placement Of Urban Passenger Transport Routes. The American Journal of Social Science and Education Innovations, <https://www.usajournalshub.com/index.php/tajssei> 2(11), 378-383.
6. Muqimova D., Nurdinov M. COMPLIANCE WITH RESPONSIBILITY AND WORK REGIMES OF DRIVERS IN LEGAL REGULATORY DOCUMENTS DUE TO ACCIDENTS IN THE TRANSPORTATION OF INTERNATIONAL GOODS BY TRUCKS //Theoretical aspects in the formation of pedagogical sciences. – 2022. – T. 1. – №. 2. – C. 15-25.
7. Muqimova D. et al. LOCATION AND DEVELOPMENT OF THE MAIN NETWORKS OF WORLD TRANSPORT //Theoretical aspects in the formation of pedagogical sciences. – 2022. – T. 1. – №. 4. – C. 279-284.

8. Erkinjonov A. et al. ORGANIZATION OF CARGO TRANSPORTATION //Theoretical aspects in the formation of pedagogical sciences. – 2022. – Т. 1. – №. 4. – С. 34-37.

9. Mahammadjonov, N., Mamasoliyev, B., & Muxtorov, S. (2022). CALCULATION OF A ROAD MILLING TOOTH BY THE METHOD OF FINITE ELEMENTS. Current approaches and new research in modern sciences, 1(5), 7-13.

10. Dostonbek, Z., & Bunyodbek, M. (2022). Examination of Vehicles Carrying Fast-Breaking Cargo. Eurasian Research Bulletin, 14, 25-29.

11. Каримова М. А., Нажимидинова Д. Ф. ФАРЗАНД ТУҒИЛИШИ ВА БОЛА ТАРБИЯСИ БИЛАН БОҒЛИҚ УРФ-ОДАТЛАРДА ЗАРДУШТИЙЛИК ИЗЛАРИ //Journal of new century innovations. – 2023. – Т. 12. – №. 1. – С. 69-76.

12. Нажимидинова Д. Ф. ОИЛА ТИНЧЛИГИ ЖАМИЯТ ФАРОВОНЛИГИ //Journal of new century innovations. – 2023. – Т. 12. – №. 1. – С. 77-81.

13. Abduqayumovna K. M. INTERACTION OF OBJECT, SUBJECT AND SYNERGETIC CATEGORIES IN SCIENTIFIC WORK //Spectrum Journal of Innovation, Reforms and Development. – 2022. – Т. 3. – С. 25-29.

14. Каримова М. Improving technical philosophy and changing human thinking //O ‘zbekiston milliy universiteti xabarлари, 2022,[1/5] issn 2181-7324.

15. Каримова М. А. ЗАРДУШТИЙЛИК ДИНИДАЧОРВАЧИЛИК БИЛАН БОҒЛИҚ МАРОСИМЛАР //Proceedings of International Conference on Modern Science and Scientific Studies. – 2023. – Т. 2. – №. 3. – С. 82-86.27.

16. Нажимидинова Д. Ф. АХЛОҚИЙ ҚАДРИЯТЛАРНИНГ ТАЛАБАЛАР ИЖТИМОЙ ФАОЛИЯТИДАГИ ЎРНИ

//Proceedings of International Conference on Modern Science and Scientific Studies. – 2023. – Т. 2. – №. 3. – С.75-81

17. Karimova M. THE WESTERN PHILOSOPHERS ABOUT ABU NASR FARABI //Экономика и социум. – 2020. – №. 6-2 (73). – С. 787-792.

